

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

אחד לכלים, אם באונס או בהכרח, או הוא עצמו או ע"י שליח, יש לכל אחד את השימושים שהוא נצרך להם.

הרי זה ברור לכל בר-דעת, הרי אפילו אם ניקח את הפלאפון הכי כשר שיש, הרי בסוף הוא עובד על אותם גלים - ואמנם האדם לא מחובר אל זה להדיא אבל האדם משתמש בזה, צריך להבין שכל העולם הולך למקום אחד שכל מה שמשתמשים בו עד הרמזור ברחוב שדרכו הוא חוצה את הכביש - הוא ג"כ משתמש באותם דברים.

וזה כאן בדיוק הקושי, אם היו דורות שאמרו לאדם ילך למדבריות בשביל להתנתק מהחיים, והיה אפשרות לאדם לבנות מהלך לעצמו כמו תיבת נח ששם הוא יבנה חיים של קדושה, היום זה לא יעזור בין כה וכה, החשמל משתמשים עובר דרך זה בתוך הבית מדרש, וכו' וכו'.

ובוודאי שא"א לדמות את ההשפעה של אדם שיושב מול המחשב לאדם שנהנה מהחשמל, אבל מ"מ, ניתוק מוחלט מזה א"א בפועל. אלא א"כ האדם באמת עוזב את כל העולם כולו, ללא אשה וילדים וחי לעצמו באיזה מדבר באופן שהוא לא מחוייב לשום דבר, אבל כל זמן שהוא אדם מן השורה - וכמו שבאמת לא ראינו שכל גדולי הדור האחרון גירשו את נשותיהם וברחו מכל המציאות, וכנראה שלא זה רצון הבורא... רצון הבורא שעדיין נחיה בתוך המציאות, ובתוכה נתנתק עד הגבול שאנחנו מסוגלים.

וככל שהאדם מחובר יותר לצד השני, הרי שהחיבורים העקיפים האלה פחות

שאלה: בחולה סופני, הוא יודע שבעצם כל דבר חוץ מרוחניות הוא לא חשוב, אבל אדם הרי בכ"ז צריך לחיות בחיי היום יום ויש דברים שכסדר הוא כן צריך לעשות, האם מה שהרב דיבר זה רק כמה הוא קשור לדברים?

תשובה: אתם שואלים שאלה נכונה, מצד אחד הרי האדם חי בעולם ובדוגמא הפשוטה - הוא נשוי והוא התחייב לאשתו בכתובה ויש לו חוב לפרנס את הילדים ויש לו חובות שהוא צריך להחזיר וכו' וכו' ובחלקם הגדול של הדברים הוא מחוייב מדינא ממש, ומצד כך, בוודאי שאדם שמרגיש שזה היום האחרון של העולם, ומכח כך הוא יבוא להתרופף מכל האחריות המוטלת עליו - זאת אומרת שהוא תופס את הדברים בצורה שאינה נכונה, ולכן הדגשנו - יכול להיות בוודאי שמשיח יבוא היום, אבל גם יכול להיות באותה מידה שלא... הרי אם כדוגמא היו מגיעים עכשיו מומחים ואומרים שיש חמישים אחוז שמחר יש רעידת אדמה שמחריבה חצי מהמדוכה שבה אנחנו חיים - איך היינו מתנהגים במצב הזה? - האם אדם היה אומר שכיון שזה רק חמישים אחוז ואולי זה לא יקרה, הוא לא היה מתייחס לזה?! ובמצב הזה, ההנהגה של האדם היא שכיון שזה חמישים אחוז הרי שצריך לקחת את שני הצדדים מאד ברצינות - וזה בדיוק גם ההגדרה כאן, אנחנו לא נכנסים לדון כאן בכמות האחוזים, אבל ההנהגה היא - על הצד שמשיח לא בא, כל האחריות שיש לו מכח מה שהוא חייב היום, הוא יהיה חייב גם מחר והוא חייב לעמוד בכל כפי מה שצריך להיות, שהרי אולי העולם כן ימשיך וא"כ, הוא מחוייב מחר בדיוק במה שהוא מחוייב היום.

אבל מאד מאד יתכן שכאן יהיה הסוף - והרי שהוא לוקח את שני הצדדים מאד ברצינות - וזה כבר גורם לנתק נפשית את הקשר שלו לעולם, כי אם יכול להיות שהכל נגמר היום הרי שהחיבור לעולם נחלש באופן טבעי.

שאלה: ולפי"ז זה לא רק מצד החיבור לכלים אלא זה יכול להתבטאות גם ביחס לכל הנסיונות.

תשובה: נחזור ונדגיש - הכלי הוא לא עיקר הנקודה, יש כאן כח פנימי שמושך את האדם בלי גבולות להתחבר לרע, אלא שהנקודה העיקרית שדרכו זה מתגלה זהו דרך הכלים - אז אם ננסה להתמודד רק עם הכלים, ההתמודדות תהיה רק עם תקנות איך להצליח להתמודד, אבל צריך להתמודד עם השורש הפנימי של הרע שמניע את אותו כלי.

שאלה: דהיינו שיכול להיות שיש אדם שמנותק לגמרי מכל הכלים אבל למעשה כיון שאין לו עולם פנימי הוא ילך לאבדון...

תשובה: זה נכון מה שאתם אומרים, אבל בהגדרה יותר דקה - אין אדם כהיום שמנותק לגמרי מכל הכלים כי המציאות לא נותנת את האפשרות כמעט לשום בן אדם להיות מנותק מכל הכלים, השאלה כאן היא כמה רמת החיבור של כל

משפיעים עליו.

המשך שאלה: אבל לכאוף גם מי שהוא מנותק לגמרי והוא יהיה במדבר, לכאוף אם אין לו עולם פנימי, הוא לא יוכל לשרוד, וזה לא מחוייב שכח הרע ישפיע רק דרך הכלים.

תשובה: נכון, ואפילו בהגדרה המציאותית של הדבר, הרי הכח של כל התדרים הוא שהם מתפשטים בכל העולם כולו, והרי שזה לא נ"מ וגם אם זה לא מתלבש בכלי, והאדם ילך למדבר, בעומק, התדרים גם נתפסים אצלו, אותם מצלמות שמצלמים את הכל, מצלמים אותו וכו'.

המשך שאלה: אז הכל הוא מכח הכלים האלו, או שכח הרע יכול להשפיע גם בלי זה.

תשובה: התשובה האמיתי שכח הרע יכול להשפיע גם בלי הכלים אבל הוא מתלבש גם בזה, אבל הוא הולך לכשעצמו.

המשך שאלה: ולפי"ז יתכן שאף מי שמחזיק בסתם אף במשהו אחר יכול להיות מושפע מזה גם בלי שייכות לכלים.

תשובה: נכון, אבל בוודאי שאינו דומה מי שמתמש בפועל לאדם שנכנסת בו רק כזו השפעה, אבל יכול להיות שהוא יישב במדבר וכדו' והדעות שלו יהיו עקומים והוא לא מבין שיתכן שהסיבה שהדעות מתעקמים זה בגלל שהוא מושפע מזה אם הוא לא חוזר בחזרה לעולם הפנימי העמוק.

שאלה: האם זה דומה למה שבקדושה צריך כלי בשביל לקבל השפע, שכך גם כח הרע צריך להיותפס בתוך כלי?

תשובה: בקדושה הכלי לקבל את השפע זה בשביל שהשפע יהיה קביעא וקיימא, אבל שפע שהוא לא קביעא וקיימא יכול להיות גם בלי כלי מעיקרא, אבל בוודאי שהכלי יוצר קביעא וקיימא שאלו הם דברי הרמב"ן הידועים 'תעוררו את האהבה עד שתחפץ' שצריך שיהיה חפצא על מנת

את כל הדת ונעקרו לגמרי, וכשרואים את ה'סוטה בקלקולה', הרבה יותר קל להסביר לילד על היזיר עצמו מן היין'...

צריך לדעת מה קורה בדיוק בכל מקום, אבל בהגדרה הכוללת, בכל העולם כולו בין עשר לחמש עשרה אחוז ירדו ונעלמו. משפחות שלימות שנעלמו לגמרי, ואלה שלא נעלמו בוודאי שהם ירדו ברוחניות באופן ניכר - שזה באמת הילדים פחות תופסים. אבל למעשה זה קיים לצערנו בכל קהילה וכמעט בכל משפחה שיש אנשים שעזבו את הדת, וכשרואים שזה התוצאה, קל יותר להסביר את הדבר, ולהסביר להם שאם לא עובדים בצורה הזאת שנתבארה, לאט לאט מגיעים לשם, זו המציאות. והרי אפילו אנשים שהיו כביכול ראשי ישיבות, ראשי כוללים מחברי ספרים ידועים, עזבו את הכל. מעשים ידועים - כלומר - שזה יכול לעקור גם אדם שהוא נמצא בתוך הבית המדרש.

פעם היה מדובר שמי שילך להסתובב במקום הלא ראוי, שם הוא יפול, אבל היום המציאות השתנתה לגמרי, גם אדם ששייך לעולמה של תורה ויתכן שיהיו לו מאות תלמידים - מעשים שהיו - עזב את הכל והלך... זאת אומרת שלשבת בבית המדרש וללמוד היום כמו שהוא למד אתמול, זה לא בהכרח מציל אותו, הקב"ה תובע כאן כנראה תורה יותר עמוקה, הוא תובע כאן קיום מצוות יותר פנימי. יש כאן איזה תביעה פנימית יותר, וכשהילד רואה את המציאות של אלו שירדו הוא מבין איך ראוי להיות ההנהגה מלכתחילה כפי הצורה שנתבארה.

בעבר, כשהיה אחד שירד, זה לא היה רק ענין של רוחניות אלא זה היה מכח בעיות נפשיות שלבסוף זה הגיע לזה, אבל היום, מסתובבים בליל שבת בשכונה של הנקראים חרדים ורואים את כל מי שמסתובב ברחובות, והרי שזה ניכר לעין הרואה באופן שגם הילדים רואים זאת, ולפעמים הרי הילדים מפחדים להסתובב ברחובות מאימת כל אלו שבסגנון הזה... וא"כ, הילדים רואים את התוצאות כנגד

להתפיס בו את הדבר, אלא שיש אופן שכשמתפיסים את הדבר הוא נשאר בכלי לעצמו ויש אופן שאוירו של עולם סופג אותו, ואנחנו נמצאים עכשיו במצב שהאויר של כל העולם כולו בכל מקום, האויר עצמו מלא מזה! אם בקדושה יש גדר של 'אוירא דארץ ישראל מחכים', כך בצד הטומאה כמו שיש בחינה של 'אויר מגדל משכח' כך כהיום יש כח שכל העולם כולו מצד האויר של כל העולם מלא מזה - עוד לפני הכלים בפועל. וכשזה מתלבש בכלים זה הופך להיות קביעא וקיימא באופן של 'פועל', אבל אליבא דאמת, גם אם הוא לא יתלבש בכלים, צריך להבין את זה שהכל מלא מהדבר הזה, וגם כשהאדם נמצא במטוס עשר קילומטר מעל גבי הקרקע, האויר מלא מזה, זה המציאות.

המשך שאלה: אבל למעשה הכלים בעצמם, הם הכלים של הטומאה.

תשובה: זה נכון, ומצד אחד העבודה היא לפרוש מהכלים באופן הכי רחוק שאפשר, אבל להבין שהכלים האלה הם רק כלים ויש כאן נקודה פנימית שאתה צריך להתמודד בעיקר, וא"כ, מחד ברור שצריך להתמודד בפועל מול הכלים ולהתנתק מהם, אבל לא לתפוס את הדבר שיש כאן רק כלי שהוא כל הבעיה, אלא שיש כאן כח של רע פנימי שמתלבש גם בכלי.

המשך שאלה: כלומר שזה העבודה החיצונית, וזה העבודה הפנימית.

תשובה: נכון מאד, בדיוק כך.

שאלה: איך מחנכים את הילדים שיחיו עם יותר פנימיות, אנחנו יכולים לנסות להתחבר לעולם הפנימי, אבל הילדים הרי מעורבים יותר.

תשובה: מצד אחד קשה מאד לחנך כי הנסיון של כל מה שקיים בדור מכל הצדדים הוא מאד קשה, אבל מהצד השני, לצערנו הרב אנחנו רואים כ"כ הרבה אנשים שיורדים מהדרך, ולא רק צעירים וצעירות אלא משפחות שלימות שעזבו

העיניים שלהם.

המשך שאלה: באיזה גיל צריך להתחיל בחינוך הזה, האם בגיל חמש-שש שייך להסביר לו את זה.

תשובה: לא צריך להסביר בשכל, אפשר לדבר על המושגים, וכדוגמא - איך אנחנו מסבירים לילד בן שש שצריך ללמוד תורה, האם מסבירים לו את העומק שהתורה היא 'חלק אלוק ממעל' ו'קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד', או שמסבירים לו מושכלות פשוטים, התורה היא כל קיום הבריאה שהקב"ה ברא שמכחה יש את כל קיום המציאות, התורה היא ברית בין ישראל להקב"ה, מנחילים לו מושגים שורשיים ברורים, אם מגיל קטן היה ברור לכולם שפורשים מהכל וזה היה גירסא דינקותא, בוודאי שזה היה מועיל יותר, אין צורך בהסברים עמוקים. אלא כפשוטו, מושכלות ברורים.

המשך שאלה: אז צריכים לדבר על ה'סור מרע' או גם על ה'עשה טוב'. תשובה: התשובה היא שלעולם ה'עשה טוב' צריך להיות יותר חזק מה'סור מרע', אבל אם ה'עשה טוב' ישאר לבד הרי שבאמת לא יהיה 'סור מרע' ושום דבר לא יועיל.

זה ברור שאי אפשר להתעסק כל היום בבעיות, לא יתכן שיחליטו בבית המדרש שכל יום מתעסקים בשעה הראשונה בפרישות מהטומאה שנמצאת בעולם, אין לזה קיום, והרי שהבית מדרש צריך להיות בנוי על זה שמבוקר עד לילה לומדים, אבל מהצד, צריך להזכיר כל הזמן שיש רע שצריך לפרוש ממנו, אי אפשר לעסוק בזה לא רוב היום ולא חלק גדול מהיום וגם לו בתחילת היום, צריך להיות קבוע באופן עמוק בעולמה של תורה, אבל לזכור כל הזמן מהצד, שיש כאן איזה משהו שמפריע.

שאלה: ביחס לחינוך הילדים שדיברו, האם זה נכון לומר לדבר בגילוי שיש הקב"ה שצריך לחיות אתו.

תשובה: אני לא שומע כאן שני צדדים אפילו בשאלה. אפשר להתייחס לשאלה האם להסביר עמוק או להסביר פשוט, בוודאי שככל שהגיל יותר קטן, צריך להסביר פשוט והפשוט נקלט הכי טוב, וככל שמתבגרים יותר, הרי שבדרך כלל בני אדם דורשים להבין יותר, אבל בקטן מתחילים מהמקום הפשוט יותר כמו שאומרת הגמ' קטן היודע לדבר אביו מלמדו 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' 'תורה ציוה לנו משה' שאלו הם שני הפסוקים של אמונה ותורה - זה 'שמע ישראל' ו'תורה ציוה', אלו הם מושכלות ראשונים.

וכיון שאנחנו נמצאים בדור שהרע שולט בכל, הרי שיש מושכלות ברורים שיש כאן כח של רע שמי שלא נשמר ממנו נופל לאבדון, אבל עוד פעם, לא יתכן שזה יהיה הנושא כמה פעמים בכל יום וכו', הילד צריך לשמוע בעיקר את הטוב האמיתי, את התכלית האמיתית שהיא הדביקות בהקב"ה ותורתו שזה עיקר החיים - אבל הנושא של שמירה מהרע ג"כ קיים על אף שבשום אופן זה לא הנקודה המרכזית שאיתה מתעסקים כל היום.

שאלה: מה קורה באדם שיש לו שאיפות והוא משתדל להתקדם, אבל למעשה כשהוא נפגש יום יום עם הרחוב או עם מה שהוא מתעסק, זה מפריע לו למה שהוא שואף להתקדם.

תשובה: נחזור למה שהוזכר ונחדד - אדם שחי כל יום בהרגשה שזה היום האחרון, ובדוגמא הכי פשוטה - לפני שהוא הולך לישון הוא חושב שאולי היום זה היום האחרון בעולם שלו או בעולם בכלל, אבל לא מצד עצבות אלא להיפך, אם הוא באמת מצפה לימות משיח, הוא צריך לשמוח שהיום זה היום האחרון, וזה הצורה שכך הוא רואה את החיים, כך הוא קולט את מציאות החיים שאולי היום זה האחרון, והרי שכל יום יש לו ניתוק, ועוד ניתוק ועוד ניתוק, אבל עוד פעם, לא רק מצד העצבות כי זה דבר שלא יכול להתקיים אצל רוב

בני אדם ובפרט בדור דידן, אלא מצד שיתכן שהיום הבריאה מגיעה לתכליתה וע"י כן יהיה גילוי שלם של הקב"ה בעולם, ולאחר מכן תחיית המתים שאברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים כולם יעמדו לתחיה וכהגדרה הכוללת - כל ישראל שיש להם חלק לעולם הבא, והאדם כל הזמן חי את המציאות הזו בבחירות שהעולם צועד לשם ובוודאי הוא קרוב מאד לשם, ואף שאנחנו לא יודעים בדיוק מתי זה יקרה אבל יש אפשרות מאד גדולה שזה יקרה היום ובצורה הזאת הוא חי.

והרי שכנגד כל מה שהוא מתעסק כל יום שזה דבר שהאדם מוכרח להתעסק בו וזה רצונו יתברך שמו, ובחלק מהדברים אנחנו מחוייבים להתעסק מעיקר הדין, אבל מאידך במה שהוא חושב שהיום זה היום האחרון זה עדיין יוצר לו ניתוק כל יום כנגד החיבור של אותו יום, זה צורה בריאה ואמיתית של חיים, וברור שכך החפץ חיים חי, אין שום צל של ספק, אולי יותר עמוק מזה, אבל לא פחות מזה.

שאלה: הרב דיבר על זה שיש כ"כ הרבה לומדי תורה וכו', אבל לכאן למה יש כ"כ הרבה עצבות בלימוד התורה.

תשובה: אתה מכיר בני אדם שכל הוייתם היא שקיעות בלימוד התורה באופן של היות דאביי ורבא בבירור הדברים לאמיתותם והם זוכים לכיון לאמיתתה של תורה, ובאופן עקרוני הם עצובים?! - אולי הם מתעסקים באופן של 'אין ולא ורפיא בידיה', אבל מי ששקוע עמוק עמוק פנימה באופן שהוא מתענג מהדברי תורה, האם הוא עצוב?! - יש אנשים שלומדים בשביל הכבוד, יש אנשים שלומדים את החלק של התורה, שלא בדיוק מותאם לחלק שלהם ששם בוודאי שיכולה להיווצר עצבות, אבל אדם שמחובר באמת לחלקו באורייתא וזה עסקו וזה הווייתו והוא מתענג בתורתו איך יתכן שהוא עצוב, אולי פעמים יש לו קשיים בחיים מהצד ולכן יש לו עצבות, שזה בוודאי שישנם אנשים שיש להם חיים קשים, אבל הממוצע של בני אדם שחי בכזו

צורה של עמל התורה בחלקו בתורה, לא יכול להיות שהוא קרוב לעצבות, א"כ יש לו בעיות נפשיות או כל מיני נקודות.

הבעיות שאתם מציירים זה קורה בדרך כלל כשאדם עוסק בתורה באופן של 'מלומדה', או בתורה שאינה שייכת לחלקו, או שיש לו שאיפות להשיג 'שטעלע' או כל מיני רצונות שלא מתקיימים, והרי שהוא לא מחובר באמת לתורה, אבל אם הוא מחובר באמת לתורה "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ולא מצד שכך כתוב בפסוק אלא זה מתגלה בחוש.

הרי הוא עוסק בתורה באופן שיש לו תענוג לאורך חלק לא קטן מהיום ואמנם לא כל רגע שאדם לומד זה תענוג, כי פעמים הוא מתעסק בדברים קשים יותר, פעם הוא לא מבין, פעם הוא הגיע עייף או שקשה לו מאיזושהי סיבה וכו', אבל הבסיס של הכל הוא - יש לו סוגיא, הוא יוצא בהירות עם הסוגיא בין אם יש לו חידושים שלו או עצם הבהירות לעצמה, אבל הוא חי כך באופן קבוע, לא יתכן שיש לו תענוג בלימוד שלו והוא עצוב באופן קבוע, בוודאי שזה לא המצב הפשוט של הנפש.

המשך שאלה: אולי העצבות נובעת ממה שהקשר שלנו לתורה הוא יותר חלש ממה שהיה בדורות הקודמים.

תשובה: יש סיבה מאד שורשית לדבר, בדורות הקודמים מי שלמד שזה היה המיעוט זה היה מי שלמד באמת, וממילא הם הצליחו יותר, אבל היום אנחנו נמצאים

בדור שהריבוי יושבי אוהל מצד אחד הוא כמובן מעלה עצומה, אבל מצד שני זה חסרון כי זה גורם שלא כל מי שנמצא בתוכו זה מגיע מבחירה מוחלטת ורצון מוחלט להיות 'יושב אוהל', כל אחד מסיבותיו שלו, והרי שבאופן טבעי יש אחוז מסויים שהחיבור שלהם הוא יותר חלש, אבל אם נסתכל על היחסיות של אלה שמחברים לתורה ביחס לדורות הקודמים, אני לא יודע אם בכמות עצמה יש פחות אנשים שמחברים, בוודאי שבכללות יש ירידת הדורות והיו גאוני עולם שבחיבור שלהם לתורה ובכל מציאותם קטנם עבה ממתנינו, אבל בערך לדור עצמו לכאורה בכמות אין פחות אנשים שמחברים.

וכמובן יש הפרעות חיצוניות כמו כל המכשירים אפי' הכשרים שהתוצאות של זה שהאדם נעשה יותר מחובר לעולם שזה בוודאי משפיע, אבל גם בדור שלנו, יש יחידים שעדיין מנותקים ויכול להיות שהם מקבילים לאותם יחידים שעסקו בתורה בדורות הקודמים. כיום ב"ה לומדים הרבה יותר והכמות משפיעה שהאיכות בחלקה היא לא באותה רמה של היחידים שעסקו בתורה בדורות הקודמים.

שאלה: האם במה שהתדרים של כל הכלים נמצאים באויר זה גם משפיע אע"פ שהמוח של האדם לא יכול לקלוט אותם.

תשובה: בוודאי שזה משפיע.

המשך שאלה: זה טבע או סגולה?

תשובה: בעצם הגדרת הדבר היא ששניהם זה טבע רק ההבדל בין סגולה לטבע הוא שטבע זה דבר מוסבר בשכל אנושי שהוא הנקרא טבע, ויש דבר שמוסבר רק לפי עיונה של תורה שהוא הנקרא סגולה, אבל שניהם זה טבע, יש טבע גשמי שהוא נקרא טבע, וגם כדברי הכוזרי הידועים - הטבע זה גימטריה אלקים, ויש כח סגולי כלומר - שזה אור של טבע רוחני שזה הנקרא סגולה, אבל מי שחי בעולם רוחני של תורה, אצלו הסגולה והטבע הם היינו-הך, כי גם סגולה זה טבע רק שזה טבע רוחני.

המשך שאלה: אבל לכאורה את הגלים הללו שנמצאים באויר האדם לא יכול לקלוט אותם בעצם ומצד השכל שלו הוא לא יכול להבין מה זה.

תשובה: אדם שנוגע בחשמל מתחשמל אף שהוא לא מבין איך כל התנועה עובדת, האדם מבין שכשהוא פותח מכשיר חשמל ולוחץ על הכפור, זה מתחיל לעבוד, ואף שהוא לא מבין איך המכשיר עובד ואיך כל התנועה כאן - הוא לא יודע אבל זה ברור לו שכשמחברים כאן ולוחצים כאן זה עובד, ובמצב הזה הוא לא יכניס את היד בתוך המכונה כדי שהיא לא תחתך, אמנם ההבנה שלו היא חיצונית, אבל הוא מבין.

הקדוש ברוך יזכנו לגאולה שלימה בטהרה וקדושה.

שאלות ותשובות לאחר השיעור: דרשות 140 נח המשיכה אחר המדיה תשפ"ג

בלבכיפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבכיפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · 2>4>12 USA 718.521.5231

הצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com